

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie
o sygn. VII AGa 592/22,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 7 lutego 2023 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skarżąca (w postępowaniu głównym Pozwana) –Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. – pismem datowanym na 12 grudnia 2022 r. wniosła skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu sądowym, toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VII AGa 592/22 (VII AGa 141/20), żądając:

1. stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygnaturą VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelktualnej, wystąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznania od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżącego sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł;

3. zasądzenia od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pisma procesowego Skarżąca wskazała, że apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 6 lutego 2020 r. i została zarejestrowana pod sygnaturą VII AGa 141/20 (obecnie postępowanie apelacyjne toczy się pod nową sygnaturą VII AGa 592/22). Następnie wskazała, że Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 27 lipca 2021 r. odrzucił skargę powoda na postanowienie referendarza sądowego w Sądzie Apelacyjnym oddalające wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych, a kolejno postanowieniem z 18 października 2021 r. odrzucił apelację. Jak dalej podniosła, po niemal sześciu miesiącach od odrzucenia apelacji, Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z 5 kwietnia 2022 r. na podstawie art. 359 § 1 k.p.c. uchylił postanowienie Sądu Apelacyjnego z 27 lipca 2021 r., zaś postanowieniem z 12 kwietnia 2022 r. na podstawie art. 359 § 1 k.p.c. uchylił postanowienie Sądu Apelacyjnego z 18 października 2021 r. Wobec braku możliwości zaskarżenia wskazanych orzeczeń, Skarżąca zwróciła się do Sądu Apelacyjnego z wnioskiem o reasumpcję postanowień z 5 i 12 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniami z 27 maja 2022 r. oraz 4 lipca 2022 r. kolejno oddalił wnioski. W uzasadnieniu skargi Skarżąca podniosła ponadto, że przewlekłość postępowania zachodzi zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy wprowadzie je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy. Zdaniem Skarżącej taki właśnie rodzaj przewlekłości ma miejsce w niniejszej sprawie, bowiem Sąd Apelacyjny w Warszawie podjął czynności z rażącym naruszeniem art. 359 § 1 k.p.c. Jak na koniec podkreślono, skutkiem nieprawidłowych czynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie jest stan, w którym apelacja pozostaje nierozpoznana od niemal trzech lat, co niewątpliwie nawet w warunkach warszawskich trudno uznać za uzasadnione obciążeniem sprawami.

Reprezentant Skarbu Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie (dalej również: Prezes SA w Warszawie) w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie. Zdaniem Prezesa SA w Warszawie, kwestię zasadniczą w niniejszej sprawie stanowi możliwość zaskarżania orzeczeń referendarza

sądowego w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych, która – jak podkreślił – była materia o tyle zawiła, że doczekała się uchwały Sądu Najwyższego wydanej w dniu 21 listopada 2021 r. (III CZP 80/20, OSNC-ZD 2022/3/32). Jak podkreślił, uchwała ta została wydana już po odrzuceniu przez tutejszy sąd skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Prezes SA w Warszawie podniósł, że uchylając to postanowienie, Sąd Apelacyjny w Warszawie przywrócił stan sprawiedliwości materialnej i ostatecznie uznano za zasadne zwolnienie od kosztów strony powodowej. Wobec powyższego, w analizowanym przypadku zdaniem Prezesa SA w Warszawie, brak natychmiastowego rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Dodatkowo podniósł, że Sąd Apelacyjny podjął zasadne czynności, w tym ustosunkowywał się do pism wnoszonych przez stronę powodową. W toku postępowania do sądu w tej sprawie wpłynęły trzy wnioski strony powodowej, pismo do Przewodniczącego Wydziału, zaś sąd wydał osiem postanowień, a ponadto postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Aktywność sądu polegała zatem przede wszystkim na reagowaniu na pisma strony powodowej, które sąd zobligowany był rozpoznać. Prezes SA w Warszawie dodał ponadto, że po uchyleniu postanowienia w zakresie zwolnienia od kosztów oraz odrzucenia apelacji, wydano postanowienie o zwolnieniu od opłaty od apelacji oraz wyznaczono termin rozprawy na 16 stycznia 2023 r. Od czasu wydania postanowienia o zwolnieniu strony powodowej od opłaty od apelacji do dnia rozprawy apelacyjnej minęło siedem miesięcy, co zdaniem Prezesa SA w Warszawie nie jest długim terminem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy, po dokonanej analizie akt sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VII AGa 592/22, doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do stwierdzenia w tej sprawie przewlekłości postępowania. Skutkowało to, w myśl art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuraturę i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75

ze zm., dalej także: u.s.p.) koniecznością oddalenia skargi wywiedzionej przez Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W..

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że art. 2 ust. 1 u.s.p. stanowi, iż strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Wprawdzie przepisy u.s.p. nie definiują jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za przewlekłość to w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadnie zauważa się, iż znamiona przewlekłości postępowania przypisuje się z reguły dopiero kilkunastomiesięcznej lub dłuższej bezczynności sądu drugiej instancji w wyznaczeniu terminu rozprawy odwoławczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 maja 2022 r., I NSP 149/22 i powoływane tam orzecznictwo). Podkreślić jednocześnie należy, że art. 2 ust. 2 u.s.p. wprost stanowi, iż dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, znaczenie ma łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona. Zatem choć czas trwania postępowania stanowi niezwykle istotny element oceny czy *ad casum* naruszono prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki to nie stanowi jedynej przesłanki weryfikacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 11 maja 2022 r., I NSP 106/22; z 25 sierpnia 2021 r., I NSP 105/21). Konieczne jest bowiem odniesienie się do realiów konkretnej sprawy i dokonanie oceny przez pryzmat kryteriów określonych w art. 2 u.s.p. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 u.s.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora

prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przeprowadzona analiza akt sprawy VII AGa 592/22 pozwala na odtworzenie czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Warszawie po wpłynięciu akt postępowania wraz z apelacją Powoda w dniu 6 lutego 2020 r. do przeprowadzenia rozprawy apelacyjnej w dniu 16 stycznia 2023 r. i wydania w tym samym dniu wyroku. Należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny w Warszawie podjął w tym czasie szereg czynności spośród, których znaczenie zasadnicze dla niniejszej sprawy mają poniżej wymienione. Postanowieniem z 27 kwietnia 2020 r. referendarz sądowy w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie oddalił wniosek Powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym. Skarga na to postanowienie w dniu 27 lipca 2020 r. została przez Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucona. Następnie w dniu 18 października 2021 r. doszło do odrzucenia apelacji. Następnie 5 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił postanowienie z 27 lipca 2020 r., zaś w dniu 12 kwietnia 2022 r. uchylił postanowienie z 18 października 2021 r. Postanowieniem z 4 maja 2022 r. zmienił postanowienie z 27 kwietnia 2020 r. w ten sposób, że zwolnił powódkę od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji. Pismem z 11 maja 2022 r. Skarżąca wniosła wniosek o reasumpcję postanowienia z 5 kwietnia 2022 r. oraz postanowienia z 12 kwietnia 2022 r. W dniu 27 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił wniosek o reasumpcję postanowienia z 12 kwietnia 2022 r., a następnie postanowieniem z 4 lipca 2022 r. oddalił wniosek o reasumpcję postanowienia z 5 kwietnia 2022 r. W dniu 15 grudnia 2022 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 16 stycznia 2023 r. i wydano wyrok.

Jak już wyżej wskazano, sam czas trwania postępowania nie stanowi jedynej przesłanki przewlekłości postępowania, konieczne jest odniesienie się do realiów konkretnej sprawy i dokonanie oceny przez pryzmat kryteriów określonych w art. 2 u.s.p. Należy zatem stwierdzić, że co prawda od dnia wniesienia do Sądu Okręgowego w Warszawie pozwu w dniu 16 maja 2016 r. do dnia, w którym odbyła się rozprawa apelacyjna tj. 16 stycznia 2023 r. i wydano wyrok upłynęło ponad sześć i pół roku, to jednak w postępowaniu odwoławczym, któremu zarzucono przewlekłość, czynności podejmowane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie zmierzały do rozstrzygnięcia sprawy i były podejmowane w rozsądnych odstępach czasu. Wobec wskazanej wielości czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Warszawie, mających wpływ na czas przebiegu postępowania, nie ma znaczenia fakt, że sprawa nie należała do szczególnie zawiłych. Należy jeszcze wskazać, że Skarżący nie wnosił o przyspieszenie rozpoznania sprawy, nie wskazywał również, aby sprawa miała dla niego szczególne znaczenie. Ponadto dodać trzeba, że trudno jest uznać działania strony powodowej za nakierowane na przedłużenie postępowania. Sąd Najwyższy zauważa także, że sprawy o zapłatę – a właśnie to jest przedmiotem ocenianego postępowania – nie należą do kategorii spraw pilnych i, co do zasady, powinny być wyznaczane zgodnie z kolejnością wpływu i tak też było w przedmiotowej sprawie.

Już na marginesie dodać należy, że Sąd Najwyższy w sprawach ze skarg na przewlekłość postępowania nie dokonuje oceny czynności podejmowanych przez sąd w toku postępowania pod względem merytorycznym (w tym także wydawanych postanowień) jak chciałaby tego Skarżąca, a jedynie sprawdza prawidłowość ciągu czynności podejmowanych w przebiegu postępowania, któremu zarzucana jest przewlekłość, a ten w niniejszej sprawie należy uznać za prawidłowy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p. orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

